
Ferran el catòlic Conquesta de Granada

Autor:

Data de publicació: 03-01-2022

Tal dia com avui de l'any 1492, fa 530 anys, les tropes catalanes del rei Ferran II entraven a Granada, i culminaven l'empresa conqueridora iniciada deu anys abans (1482). La historiografia nacionalista espanyola ha posat l'accent en el protagonisme de Castella, presentada com l'únic motor de l'empresa granadina. Però, en canvi, la investigació moderna revela que la conquesta del regne nassarita de Granada va ser una operació conjunta de les armes castellanolleoneses i catalanoaragoneses, en un context geopolític marcat per l'obertura de les rutes atlàntiques. La conquesta de Granada responia a l'ambició expansiva de les corones catalanoaragonesa i castellanolleonesa cap al continent africà.

Andrés Bernáldez, el cronista d'Isabel la Catòlica, relata que el “cerco y toma de Granada” —és a dir, l'operació que culminaria l'empresa granadina— va ser obra, exclusivament, de les oligarquies castellanes: el Maestre de l'orde de Santiago; els ducs de Cadis i d'Escalona; i els comtes de Tendilla, de Cifuentes, d'Aguilar i d'Ureña. Però, en canvi, quatre segles després (1892), l'historiador Joaquín Duran Lerchundi —premi d'investigació Cuarto Centenario de la Conquista— afirma que a l'arxiu històric de la ciutat, sospitosament, no es conserva cap dada sobre això. I, fruit de la seva investigació, afirma que “Fernando (el monarca catalano-aragonés) tomó el mando del ejército en abril de 1491 [...] hasta la rendición definitiva” (la de Granada).

El Dietari de la Generalitat conté anotacions coetànies que consignen, per exemple, el bloqueig naval del Mar d'Alborà, a càrrec de les Galeres de Catalunya; i la conquesta catalana d'Àlora (1484), de Vélez-Málaga (1486), de Vera (1487), de Cuevas (1487) o de Baza (1489). I diverses fonts confirmen la presència de 2.000 cavallers i infants catalans en el setge i conquesta de la capital nassarita (1491-1492), que representarien el 40% dels 5.000 efectius de Ferran el Catòlic en aquell operatiu. Fins i tot a Bernáldez, se li escapa que “los otros caballeros de Andalucia e los grandes de Castilla, como estaban tan cansados de venir de tan lejos a las otras guerras e cercos, no vinieron a este en persona, salvo enviaron sus capitanes con gente”.